

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z wnioskiem zapewnienia powstać mającej w Krakowie c. k. szkole muzycznej stałej rocznej subwencji z funduszu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Brak dobrze zorganizowanej szkoły muzycznej oddawna dotkliwie daje się uczuwać ludności miasta Krakowa i całej zachodniej części kraju, ku temu miastu grawitującej. Dopóki przy Instytucie technicznym istniała szkoła tego rodzaju, potrzeba nie była jeszcze tak naglącą, obecnie jednak po zwinięciu tej szkoły miasto Kraków i cała okolica w promieniu kilkudziesięciu milowym pozbawione są zupełnie publicznego zakładu, któryby dawał młodzieży wykształcenie w muzyce odpowiednie dzisiejszemu stopniowi rozwoju tej sztuki i nowoczesnym wymaganiom.

Istniejące w Krakowie Towarzystwo muzyczne, nie mogące o własnych siłach wprowadzić w życie podobnej instytucji, wzięło jednak chwalebna inicjatywę w dążeniu do jej utworzenia i jego to głównie usiłowaniam zawdzięczyć należy, że projekt założenia w Krakowie szkoły muzycznej zaczyna przybierać kształty wyraźne i określone, i coraz bliższym zdaje się być urzeczywistnienia.

Pragnąc projektowi swemu zapewnić powodzenie, weszło wspomniane Towarzystwo muzyczne w porozumienie z c. k. Rządem, u którego znalazło chętne poparcie. Zwołana przez c. k. Rząd ankieta uchwaliła zasady organizacyi i sporządziła kosztorys utrzymania przyszłej szkoły muzycznej, a ułożony na podstawie tych uchwał zarys statutu przedłożony został właśnie c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia.

W. Wedle tego projektu, który pod ./. w odpisie załączamy, przyszła szkoła muzyczna w Krakowie miałaby być połączoną z bursą muzyczną tj. instytucją założoną w celu kształcenia młodzieży w muzyce kościelnej, a polegającą na dawnych fundacyach kościelnych, zrobionych w celu utrzymania stałej i dobrze urządzonej muzyki dla kościoła św. Anny w Krakowie. Pomiedzy bursą muzyczną a mającą się utworzyć szkołą muzyczną istniałby według projektu w ogóle taki stosunek, jaki istniał przedtem między pierwszą z tych instytucji, a dawniejszą podupadłą szkołą muzyczną w Krakowie, która w r. 1873 zwinięta została. Powyższy projekt zamierza jednak urządzić naukę

w szkole muzycznej na wyższą skalę w porównaniu ze stanem rzeczy, jaki przedstawiała organizacja byłej szkoły muzycznej — skąd wynikała potrzeba uzyskania dla nowej instytucji o wiele większych stałych dochodów, aniżeli były te, które miała sobie zapewnione zwinięta szkoła muzyczna.

Gdy zaś nie ulegało żadnej wątpliwości, że fundusze bursy muzycznej wraz z funduszami, które posiadała dawniejsza szkoła muzyczna — są nie wielkie, a pochodzące z tych funduszy dochody roczne zbyt szczupłe, — tudzież że szkoła muzyczna na znaczny dochód z opłat szkolnych liczyć nie może, więc zrobiono przy ułożeniu statutu przypuszczenie, że fundusze Państwa, fundusz krajowy, jakoteż i gmina miasta Krakowa zasilą budżet rzeczonyj szkoły stałemi rocznymi dotacyami.

Wydatki roczne z utrzymaniem szkoły połączone obliczone są w projekcie statutu w przybliżeniu na . . . . . 10.400 zł.
 dochody spodziewane szkoły i bursy . . . . . 1.900 „
 pozostałby przeto roczny niedobór w kwocie . . . . . 8.500 zł.
 do pokrycia przez stałe subwencje ze skarbu Państwa, kraju i gminy miasta Krakowa.

Co do subwencji z funduszy państwowych c. k. Namiestnictwo w odezwie z 18. Września b. r. l. 5880 do Wydziału krajowego wystosowanej oświadcza, że przedstawi chętnie c. k. Ministerstwu oświecenia odpowiedni przychylny wniosek, skoro się okaże, że szkoła, o której mowa, także ze strony Reprezentacji i kraju, jak niemniej ze strony gminy miasta Krakowa na poparcie i udzielenie stałej subwencji liczyć będzie mogła. C. k. Namiestnictwo daje przytem do zrozumienia, że subwencja roczna państwowa prawdopodobnie co najwyżej 1000 zł. wynosić będzie mogła, albowiem w budżecie Państwa na rok 1882. przyzwolono na subwencje dla wszystkich instytucji muzycznych w Państwie tylko kwotę 15.900 zł.

Zarazem oznajmia c. k. Namiestnictwo, że wezwało równocześnie Prezydenta miasta Krakowa, by poczynił odpowiednie kroki w celu wyjednania dla powyższej szkoły zasiłku z funduszy miejskich.

Przedstawiwszy te źródła, z których przyszła szkoła czerpać będzie część dochodów potrzebnych na swe utrzymanie, zwraca się c. k. Namiestnictwo do Wydziału krajowego z zapytaniem, czyli zamierza ze swej strony poprzeć sprawę utworzenia szkoły muzycznej w Krakowie przez wyjednanie u Wysokiego Sejmu stałej rocznej subwencji z funduszy krajowych.

Wydział krajowy nie zapoznaje trudności finansowych kraju, które każą liczyć się ściśle z każdym wydatkiem, zwłaszcza, jeżeli on ma być stałym z roku na rok się powtarzającym.

Są jednakowoż potrzeby, wobec których bezwzględne kierowanie się zasadą oszczędności, byłoby niewczesnem a nawet szkodliwem. Gdzie skarb krajowy może nieznacznie stosunkowo przyczynieniem się powołać do życia instytucję uznanej powszechnie użyteczności a nawet konieczności, gdzie odmówienie żądanej pomocy równałoby się zakwestyonowaniu bytu takiej instytucji, z której znaczna część kraju odnosić będzie korzyść, podczas gdy kraj tylko w małej części łożyć będzie na jej utrzymanie, tam mniemamy, że zbyt skrupulatne liczenie się z groszem nie byłoby ani właściwem ani pożytecznem. W niniejszym przypadku i ten jeszcze wzgląd może zaważyć na szali, że skoro nawet c. k. Rząd oświadcza gotowość do udzielenia subwencji, tem więcej poczuwać się powinien do tego skarb krajowy, gdy przyszła instytucja w pierwszym rzędzie oddawać będzie usługi tylko krajowi.

W obec tego zdaniem naszym zachodzić może jeszcze tylko kwestya co do kwoty subwencji, jaka przyszłej szkole muzycznej w Krakowie ze skarbu krajowego przyznana być ma. Zamierzając i pod tym względem przedstawić Wysokiemu Sejmowi pozytywny wniosek, Wydział krajowy starał się rozpoznać wszystkie dane, jakie na oznaczenie tej kwoty wpływ wywrzeć mogą. Biorąc przedewszystkiem na uwagę zaprojektowany przez ankietę, a względnie Towarzystwo muzyczne budżet wydatków, Wydział krajowy wprost wyznaczyć musi, że kwota preliminowana w wysokości rocznej 10.400 zł. wydaje mu się w ogóle zbyt wygórowaną. Podobne wrażenie sprawić musiał

ten preliminarz także na c. k. Namiestnictwie, mówi ono bowiem w swej odezwie „że zdaje się być koniecznem dążyć do tego, ażeby przynajmniej na razie ograniczono wydatki do mniejszych rozmiarów“.

My bylibyśmy zdania, że wydatki te należałoby zredukować do ostatecznych możliwych granic, aby na razie tylko powołać do życia szkołę, któraby następnie w miarę środków rozwijać się mogła. O jaką cyfrę budżet wydatków skrócićby należało, w to wchodzić nie chcemy, w każdym razie jednak cyfra ta w stosunku do ogółu preliminowanych wydatków powinna być dość znaczną. Co do budżetu dochodów preliminowanych w kwocie 1900 zł. mniemamy, że wzięty on został trochę za nisko, mianowicie pozycya dochodów samej szkoły, preliminowanych tylko na 200 zł. zdradza za daleko posuniętą ostrożność, jeżeli się zważy, że nauka w szkole muzycznej udzielaną będzie za opłatą miesięczną, która niżej 1 zł. wynosić przecież nie będzie. W takim razie przypuściwszy że liczba uczniów i uczennic płacących wynosić będzie tylko 50, dochód z samych opłat podniesie się na 500 zł. a dochód ogólny z 1900 zł. na 2400 zł. Doliczając do tej kwoty subwencye ze strony Państwa i gminy miasta Krakowa, które prawdopodobnie drugie tyle wyniosą, okaże się dochód około 5000 zł.

Do tej kwoty przybędzie subwencya ze strony kraju, którą ze względu na powyższe dane, tudzież z uwagi, że fundusz krajowy udziela dla konserwatorium utrzymywanego przez Towarzystwo muzyczne we Lwowie roczną subwencyę w kwocie 3000 zł., pozwalamy sobie zaproponować w kwocie 2000 zł. rocznie. W takim razie dochód przyszłej szkoły muzycznej w Krakowie byłby zapewniony w rocznej sumie około 7000 zł. a. w., która zdaniem naszym na początek powinna być dostateczną.

Oczywiste, że subwencya z funduszu krajowego przyznana być może tylko w przypuszczeniu i z wyraźnem zastrzeżeniem, że gmina miasta Krakowa, tudzież c. k. skarb Państwa przyczyniać się będą ze swej strony do utrzymania tej szkoły muzycznej.

Dla tego Wydział krajowy wnosi:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Szkole muzycznej w Krakowie powstać mającej, zapewnia Sejm stałą roczną dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 2000 wyraźnie dwóch tysięcy zł. w. a. w przypuszczeniu i pod warunkiem, że gmina miasta Krakowa, tudzież c. k. skarb Państwa przyznają tej szkole stałą roczną subwencyę w odpowiedniej kwocie“.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 14. Października 1882.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz (w. r.)

Sprawozdawca

Oktaw Pietruski (w. r.)

Członek Wydziału krajowego.

Odpis zarysu statutu

przyszłej szkoły muzycznej w Krakowie na podstawie projektu ankiety przez c. k. Rząd zwołanej ułożonego i przedstawionego przez Towarzystwo muzyczne krakowskie.

I. Organizacya.

§. 1.

Szkoła pod nazwą „c. k. Szkoła muzyczna w Krakowie“ jest zakładem dającym zupełne wykształcenie we wszystkich gałęziach muzyki i umiejętnościach pomocniczych.

§. 2.

Pobierana w szkole muzycznej nauka rozpada się według przedmiotów na szkoły: śpiewu, gry na instrumentach, teorii muzyki, umiejętności pomocniczych i ćwiczeń zbiorowych.

- a) Szkoła śpiewu obejmuje: α) śpiew solowy, β) śpiew chórowy, γ) kant kościelny.
- b) W szkole gry na instrumentach udziela się: nauki gry na fortepianie, organach, instrumentach smyczkowych, instrumentach dętych, drewnianych i blaszanych.
- c) Szkoła teorii muzyki uczy elementarnych zasad teorii muzyki, nauki harmonii, kontrpunktu i kompozycji.
- d) W szkole umiejętności pomocniczych udziela się historii i estetyki, muzyki i deklamacji.
- e) W szkole ćwiczeń zbiorowych odbywają się: α) muzyka kościelna zbiorowa, β) próby chórów, γ) ćwiczenia orkiestralne, δ) muzyka komnatowa (Kammermusik).

II. Plan nauki.

§. 3.

- a) Uczniowie poświęcający się głównie nauce śpiewu, pobierają prócz tego naukę gry na fortepianie, jako przedmiot pomocniczy, obowiązkowy.

- b) Uczniowi gry na instrumentach udziela się pobocznie jako przedmiotu obowiązkowego albo nauki śpiewu choralnego albo gry na fortepianie, stosownie do decyzji dyrektora.
- c) Każdy uczeń obowiązany jest pobierać naukę elementarnych zasad teorii muzyki i harmonii, uczniowie zaś szczególnie uzdolnieni pobierać będą prócz tego naukę kontrapunktu i kompozycji.
- d) Nauka umiejętności pomocniczych z wyjątkiem deklamacji obowiązuje wszystkich uczniów bez wyjątku.
- e) Do szkoły ćwiczeń zbiorowych uczęszczać winni wszyscy uczniowie uznani przez dyrektora za uzdolnionych do tego.

§. 4.

Prócz nauk objętych §. 3. udzielaną będzie wyłącznie praktyczna nauka gry na organach i kantu kościelnego, i pod nazwą „kurs niższy“ dla organistów wiejskich stanowić będzie oddział szkoły osobny.

§. 5.

1. Wiek wymagany od uczniów szkoły muzycznej wynosi najmniej 8 lat, najwięcej lat 15, a dla instrumentów dętych drewnianych, wiolonczeli i kontrabasu może dochodzić do lat 20. Każdy uczeń wykazać się winien ukończeniem przynajmniej 4. klasy szkół ludowych, albo odpowiednim wykształceniem nabytem prywatnie.

Przyjęcie początkowo jest prowizoryczne, po 3 miesiącach nastąpi stałe przyjęcie, wskutek decyzji dyrektora.

2. Liczba uczniów jest ograniczoną. Każdy uczeń opłaca wpisowego 3 zł. a prócz tego czesne w kwocie później oznaczyć się mającej, od czego jednak uwolnionym być może.

3. Kandydaci i kandydatki stanu nauczycielskiego pobierają naukę elementarnych zasad muzyki i naukę śpiewu choralnego bezpłatnie.

4. Ilość klas i czas trwania nauki regulamin szkolny oznaczy.

5. Wszyscy nauczyciele i uczniowie, z wyjątkiem uczniów kursu niższego dla organistów wiejskich, obowiązani są być członkami czynnymi Towarzystwa, któremu w tym celu służy prawo korzystania z lokalu szkoły do odbywania wszelkich prób i ćwiczeń w godzinach wolnych od nauki objętej regulaminem.

III. Zarząd.

§. 6.

Szkoła muzyczna zostaje pod nadzorem c. k. Rządu. Władzą miejscową szkoły jest komitet złożony: 1) z Prezydenta miasta Krakowa jako Przewodniczącego; 2) z delegata Konsystorza biskupiego; 3) z delegata Uniwersytetu Jagiellońskiego; 4) z dyrektora Seminarium nauczycielskiego męskiego; 5) z dyrektora Seminarium nauczycielskiego żeńskiego i 6), 7) dwóch delegatów artystycznych Towarzystwa muzycznego.

Przewodniczący zwołuje komitet, uchwały zapadają większością głosów bezwzględną. Komitet stanowi 4.

Do czynności tego komitetu należy:

- a) nadzór czynności dyrektora i nauczycieli;
- b) uchwalenie regulaminu szkoły (patrz §. 5. punkt 4);
- c) stanowienie o przyjęciu do szkoły i wykluczenie uczniów w razie odwołania się interesowanych;

- d) przeprowadzenie dochodzeń dyscyplinarnych przeciw Dyrektorowi i nauczycielom wykraczającym, z odniesieniem się do c. k. Rządu;
- e) czuwanie nad utrzymaniem lokalu i inwentarzem szkoły w dobrym stanie;
- f) czuwanie nad wypełnieniem obowiązków fundacyjnych tak względem muzyki kościelnej, jakoteż pod względem kursu dla organistów wiejskich;
- g) mianowanie nauczycieli niestałych.

Kierownictwo bezpośrednie szkoły należy do Dyrekcyi. Dyrektor kieruje całym zakładem pod względem administracyjnym w sprawach zwykłego zarządu, pod względem dyscypliny szkolnej i pod względem artystycznym, naradza się z gronem nauczycieli, względem regulaminu szkolnego i przedkłada w tym względzie uzasadnione wnioski komitetowi, przyjmuje i zapisuje uczniów do zakładu w porozumieniu z nauczycielami fachowymi, lub też wydała uczniów na to zasługujących, wreszcie nadzoruje czynności nauczycieli.

Dyrektora i nauczycieli stałych mianuje c. k. Rząd na przedstawienie komitetu. Nauczycieli niestałych mianuje komitet z równoczesnem wyznaczeniem remuneracyi na przedstawienie Dyrektora.

IV. Koszta.

§. 7.

Koszta utrzymania szkoły wynoszą rocznie jak następuje:

A. płace nauczycieli:

- 1en nauczyciel śpiewu chórowego (2 godziny dziennie) 600 zł.
- 1en nauczyciel śpiewu solowego (1 godzina dziennie) 600 zł.
- 2ch nauczycieli gry na fortepianie (po 2 godziny dziennie) 1200 zł.
- 1en nauczyciel teoryi muzyki (1 godzina dziennie) 500 zł.
- 1en „ wyższej gry na organach (1 godzina dziennie) 400 zł.
- 1en „ niższej gry na organach (1 godzina dziennie) 200 zł.
- 2ch nauczycieli gry na skrzypcach (po 2 godziny dziennie, po 600 zł.) 1200 zł.
- 1en nauczyciel gry na wiolonczeli (1 godzina dziennie) 600 zł.
- 1en „ do instrumentów dętych blaszanych (1 godzina dziennie) 400 zł.

Powyżsi nauczyciele są nauczycielami stałymi.

Do innych przedmiotów nauczyciele niestali za kwotę ryczałtową 1500 zł.

B. Lokal w naturze albo relutum 1500 zł.

C. Dodatek dla nauczyciela pełniącego obowiązki dyrektora 600 zł.

D. Nuty, zasilanie i utrzymanie w porządku zbioru instrumentów 300 zł.

E. Światło, opał i drobne potrzeby 400 zł.

F. Stróż. wolne pomieszkanie i nadto płacy 300 zł.

G. Koszta kancelaryjne 100 zł.

Na pokrycie powyższych wydatków służą:

- a) Kapitały byłej bursy i szkoły muzycznej.
- b) Subwencye roczne stałe, krajowa i miejską zaś od Towarzystwa muzycznego w kwocie 1000 zł. rocznie.
- c) Brakującą na pokrycie wydatków sumę dostarczają fundusze Państwa.

Z kapitałów pod a) wymienionych wyłącza się fundusz muzyki kościelnej i bursy muzycznej, których zarząd jako zastrzeżony aktami fundacyjnymi pozostaje atrybucją ks. penitencyarza Igo przy kościele św. Anny w Krakowie.

Osobny regulamini określi formę Zarządu bursy organistów zgodnie z odnośnym aktem fundacyjnym.

V. Obowiązki fundacyjne.

Ze względu na szczupłość funduszu muzyki kościelnej obowiązki te zmniejsza się o tyle, iż tylko

- a) w dzień św. Anny (Nieszpory 1sze, Wotywa, Suma i Nieszpory 2gie) tudzież
- b) w uroczystość św. Jana Kantego (Nieszpory 1sze, w Sobotę i w Niedzielę: Prymarya, Wotywa, Suma, Nieszpory drugie).

Dyrekcya szkoły muzycznej wraz z Towarzystwem muzycznym krakowskiem obowiązana będzie wykonać muzykę kościelną w kościele św. Anny w Krakowie bezpłatnie.

Powyższy statut ułożony w porozumieniu z Jaśnie Wielmożnym delegatem c. k. Namiestnictwa Wydział podpisany na posiedzeniu odbytem dnia 22. Grudnia 1880. przyjął w imieniu krakowskiego Towarzystwa muzycznego.

Wydział Towarzystwa muzycznego.

W Krakowie dnia 22. Stycznia 1881

Prezes :

A. Czartoryski m/p.

Sekretarz :

Stanisław Stodolak m/p.